

Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право

Тимошенко О.О.

студентка,

Науковий керівник: **Колєснікова М.В.**

кандидат юридичних наук, старший викладач,

Навчально-науковий інститут права

Сумський державний університет

м. Суми, Україна

АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Останніми роками у зв'язку з інтеграцією до Європейського Союзу особливої актуальності набувають питання щодо запровадження в Україні адміністративної юстиції європейського зразка. Оскільки невід'ємним елементом правової держави є адміністративна юстиція. В умовах сучасного розвитку правової системи потрібно проаналізувати основні моделі адміністративної юстиції та визначити найбільш доцільну для України.

Необхідно зазначити, перш ніж характеризувати моделі адміністративної юстиції потрібно визначити саме поняття даної інституції. Безпосередньо, адміністративну юстицію, науковці трактують як механізм взаємодії судових і квазісудових органів за контролем збереження законності у сфері державного управління. Однак, вузьке розуміння цього поняття являє собою процесуальний порядок розгляду адміністративних справ та вирішення адміністративно-правових спорів між громадянином або юридичною особою з одного боку, та органом державного управління – з іншого [1, с. 25].

В умовах сучасного розвитку держав виділяють 2 моделі адміністративної юстиції. Науковці визначають континентальну (статутну), прихильниками якої є Франція, Німеччина, яка в свою чергу, передбачає наявність адміністративних судів. Також протилежною їй є англосаксонська модель в межах якої

повноваження щодо розгляду адміністративних справ належить загальним судам. Вона існує у Великобританії та США.

Варто звернути увагу, що поділ на 2 різні моделі не є випадковим. Необхідно зазначити, що існування двох різних моделей, а саме континентальної (статутної) та англосаксонської можна побачити у відмінних концепціях права. Зокрема, адміністративне право у багатьох державах набуло значного розвитку, тому спірні правовідносини розглядають спеціалізовані адміністративні суди. В цьому плані держави, які мають прецедентну систему права, адміністрація яких підкоряється таким же правилам, що і громадяни та юридичні особи, а з цього випливає, що спори між цими суб'єктами розглядають загальні суди. Тобто, адміністративні суди керуються нормами публічного права, тоді як загальні суди – нормами приватного права [2, с. 235].

Щодо адміністративної юстиції України, яка передбачає існування спеціалізованих адміністративних судів, то класичним прикладом є моделі юстиції в Франції та Німеччини. Саме система організації та діяльності судів цих держав є близька до України, зокрема у географічному та правовому відношенні. Також об'єднує схожість у структурі та системі джерел права. Крім того, ці держави є європейськими, що зумовлює врахування функціонування судових систем. Аналізуючи адміністративну юстицію Франції, можна зазначити, що дана інституція визначається відокремлено в рамках судової системи країни. Так, вона становить суди адміністративної юрисдикції та суди загальної юрисдикції. Вони є цілком самостійними та не підпорядковуються жодним органам в системі загальних судів. Саме це є гарантом успішного вирішення суті справ. Тому, на думку експертів, контроль французьких адміністративних судів є компетентнішим, ніж в інших країнах. У Франції, більше довіри адміністративному суду, ніж загальному. До адміністративних судів Франції визначають нижні суди, які поділяються в на регіональні та спеціалізовані, друга ланка - апеляційні та Держрада, або Вищий адміністративний суд Франції [3, с.102].

Очевидно, досить схожу система в Україні, де діють місцеві адміністративні суди (окружні суди), апеляційні адміністративні суди та Вищий адміністративний суд України, який є судом касаційної інстанції в системі адміністративних судів України.

У Німеччині система адміністративної юстиції органічно входить до єдиної системи правосуддя. Вона передбачає собою розгляд скарг фізичних та юридичних осіб на дії та акти органів державного управління. Також вирішення спори між органами місцевого самоврядування. Судова система Німеччини адміністративних судів організована з урахування федеративного устрою держави. Вона характеризується дворівневістю. Очолює цю систему Верховний адміністративний суд [4, с.199].

Досліджуючи англосаксонську систему адміністративної юстиції, можна констатувати, що вона ґрунтується на рівності всіх посадових осіб перед судом. Досить позитивним аспектом є відсутність розмежування за соціальним статусом осіб. Англосаксонська система органів адміністративної юстиції передбачає формування адміністративних трибуналів, повноваження яких передбачають розгляд адміністративно-правові спорів між громадянами або юридичними особами у межах встановленої квазісудової процедури [5, с. 116].

Таким чином, англосаксонська модель адміністративної юстиції все ж таки притаманна державам прецедентного права, зокрема Великобританії та США, тому, на нашу думку, більш доцільно впроваджувати елементи, саме держав романо-германської правової сім'ї. Отже, адміністративні юстиції Франції та Німеччини є прикладом для України. Зокрема тим, що їхня структура, функції та повноваження орієнтуються на задоволення потреб, а також захисту прав, свобод і законних інтересів громадян. Використання позитивного досвіду цих держав доцільним на сучасному етапі реформування судової системи України.

Література:

1. Тарасова С. Административное развитие / С. Тарасова // Юридическая практика № 4, 23.11.2010. – С. 25.

2. Адміністративне судочинство: Підручник / За ред. Т. О. Коломоєць. – К.: Істина, 2009. – 256 с.

3.Тюріна О.В. Системи адміністративної юстиції ФРН і Франції: порівняльно-правовий аналіз / О.В.Тюріна // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. –2000. –№ 3. – С. 31 –36.

4.Войнолович С.Ю. Зарубіжний досвід організації систем адміністративної юстиції / С.Ю. Войнолович // Порівняльно-аналітичне право № 3-2 2013, с. 197-202

5. Сажина В.В. Административная юстиция в Великобритании / В.В. Сажина // Советское государство и право. – 1983. – № 12. – С. 115-119

Тимошенко, О.О. Адміністративна юстиція в контексті євроінтеграційних процесів [Текст] / О.О. Тимошенко, М.В. Колеснікова // "Нове міжнародне право та національне законодавство - нові завдання юридичної науки": Міжнародна науково-практична конференція. - К.: Центр правових наукових досліджень. - 2017.